

Familie- og kulturkomiteen

Oslo, 2. mai 2025

Innspill: Endringer i barnevernsloven mv. (kvalitetsløftet i barnevernet)

Vi i Rådet for psykisk helse vil først og fremst uttrykke støtte til retningen i regjeringens forslag til kvalitetsløft i barnevernet. Dette er endringer vi i all hovedsak stiller oss positive til, og vi er glade for at psykisk helse og en mer helhetlig tilnærming løftes tydelig frem. Barn i barnevernet har ofte opplevd alvorlige belastninger, og det er avgjørende at vi møter dem – og familiene deres – med tiltak som gir trygghet, stabilitet og styrket omsorg.

I disse dager får barnevernet nok en gang alvorlig kritikk av Riksrevisjonen for vedvarende utfordringer, til tross for flere og omfattende satsinger de siste årene. Ressursknapphet, dårlig samhandling og manglende kapasitet i tjenestene utpeker seg som noen av hovedårsakene, og konsekvensene er at barn ender opp i livssituasjoner som legger et kolossalt press på deres psykiske helsetilstand. Skal barneverntjenestene klare å gjennomføre de omfattende endringene som foreslås i barnevernsloven, hvor vi er opptatt av at det psykiske helseperspektivet ivaretas i alle ledd, må de settes bedre i stand til det. Hvis Bufetat skal klare å ivareta bistandsplikten må også de dimensjoneres deretter. I 2024 konstaterte statsforvalterne 114 brudd på Bufetats bistandsplikt, og tallene er mer enn doblet fra 2023. Dette viser tydelig at systemet ikke fungerer som det skal selv om det er iverksatt barnevernreform og vedtatt ny barnevernlov og kvalitetsmål for barnevernet. For at lovendringene skal få positive konsekvenser må vi bort fra luftslott og over i en praktisk virkelighet der det følger finansiering med de nye oppgavene.

For å sikre reell forbedring og styrke barn og unges psykiske helse i møte med barnevernet, er vi nå opptatt av fortgang og prioritering av følgende tiltak:

- Grundigere tverrfaglig kartlegging av barnas behov og ressurser for å sikre at både psykiske, fysiske, sosiale og kognitive behov blir identifisert tidlig.
- Helseteam fra spesialisthelsetjenesten tilknyttet institusjonene for å gi rask tilgang til utredning og psykisk helsehjelp og -oppfølging.
- Mer fleksible institusjoner som møter barnas ulike behov og gir dem den hjelpen de trenger, der barnet er. Dette skaper trygghet og forutsigbarhet som er to grunnleggende behov for god psykisk helse.
- Tettere tverrfaglig samarbeid og tydeligere ansvarsfordeling mellom de ulike sektorene (barnevern, justis-, helse- og skolesektoren) for mer helhetlige og koordinerte tiltak.
- Bedre og mer stabile rammer for barn i fosterhjem, inkludert økt beslutningsmyndighet og forutsigbare økonomiske vilkår for fosterforeldre for å sikre stabilitet, trygg tilknytning og forutsigbarhet. Mulighet for oppvekstadsopsjon kan gi barna mer stabilitet og tilhørighet.
- Styrket oppfølging av barnets biologiske foreldre, men rett for barnevernstjenesten til midlertidig å stanse skadelig samvær.
- Endringer i språk og begrepsbruk – slik at barn kjenner seg igjen og ikke føler seg stigmatisert.

Vi støtter også styrket medvirkning for barn, men understreker at barn under 15 år må vurderes individuelt. Utviklingsnivå og modenhet varierer, særlig hos barn som har vært utsatt for omsorgssvikt. Her er det viktig med grundige faglige vurderinger.

Når det gjelder institusjonsomsorgen, støtter vi tydeligere rammer for bruk av tvang, men minner om at dette krever solid veiledning, god opplæring og høy grad av tillit. I spørsmål om digital beskyttelse er det avgjørende at barna involveres i prosessen – det skaper åpenhet og bygger tillit. Vi mener også det er avgjørende å sikre personalkompetanse på relevante digitale ungdomsplattformer for å unngå misforståelser knyttet til bruken.

Til slutt vil vi løfte frem behovet for bedre samhandling etter henleggelse av barnevernssaker. Dette er et viktig forebyggende tiltak som kan gjøre stor forskjell for mange barn og familier.

Vi er glade for at mange av forslagene fra Barnevernutvalget og Barneverninstitusjonsutvalget er tatt inn i reformen. Godt barnevern er dyrt, men det utløser totalt sett samfunnsmessige gevinster som i den grad de lar seg kvantifisere går langt i pluss, så dette er investeringer som alltid vil lønne seg. Det psykiske helseperspektivet må forbli sentralt i det videre arbeidet.

Rådet for psykisk helse

Tove Gundersen
Generalsekretær